

DAHA ALINACAK ÇOK YOL VAR

Linda Nochlin'in, Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkan kitabı 'Kadınlar, Sanat ve İktidar', sanat tarihine ve kadınların sanatla ilişkisine retrospektif ve yine de güncel bir bakış

Sinem DÖNMEZ/ snmdnmz@gmail.com

"Kadınlar, Sanat ve İktidar", ilk olarak 1989'da basılmış. Bunu akılda tutarak okuduğunuzda, 2017'de kaybettiğimiz Linda Nochlin'in denemeleri, kadınların sanatla temasını, toplumsal cinsiyet eşitliği yönünden yeni bir bakış açısıyla incelememizi sağlıyor. Linda Nochlin'in kitapta makaleleri ters bir kronolojiyle aktarması, okuduğunuz makalelerin etkisini ikiye katlıyor. Kendine karşı mesafesini

koruyan yazar, giriş bölümünde yazdığı günden baktığında katılmadığı fikirlerinin olduğu makalelerini değiştirmeden yayımlamış. Bu da hem bir insanın toplumsal değişimden nasıl etkilendiğini, hem de kişisel olarak kendi vicdanımızda dahi sekterliğin tehlikesini ortaya koyuyor.

Biraz araştırma gerekiyor

Kitaptaki her bir makalesinin arasında birkaç yıl var. Toplam yedi makaleden oluşan kitapta, sanat eserlerinin eleştirisi de var, sanat tartışmalarının kendisi de. Ve aslında, özellikle Degas, Courbet, Manet, Velasquez, Goya ve daha pek çok ressamın eserlerinin, feminist bir bakış açısıyla baktığınızda ne kadar çok şey anlattığını görebiliyorsunuz. Okumayı hem zevkli - hem de bu devirde zor- kılan şey ise, eğer iyi bir resim sanatı takipçisi değilseniz, her bir resmi tek tek internette aratmak zorunda olursunuz.

Bahsi geçen resimler, "Dünyanın Kökeni", "Tahitili Kızlar", "Halka Yol Gösteren Özgürlük" gibi iyi bilinen örnekler değilse, bilmeniz mümkün değil. Ve her biri tek tek bakılmaya değer olduklarından yarı internette, yarı kitapta geçiyor okuma deneyimi. Ama insan bu kitabın ışığında dünyanın büyük müzelerini, galerilerini tek tek gezmek, o resimlere bakmak

BİR CÜMLE

"Önemli olan, kadınların mazeretler ileri sürmeden veya vasatlığa düşmeden, kendi tarihlerinin ve mevcut durumlarının gerçeklikleriyle yüzleşebilmeleridir."

istiyor.

Nochlin, 1971'de yazdığı "Neden Büyük Kadın Sanatçı Çıkıyor?" makalesiyle, o dönemin sanat çevresini sarsarken, 20. yüzyılın ve 21. yüzyılın da kadına bakışına bir işaret fişeği atıyor. 1980'lere gelindiğinde, kadın hareketinin de aldığı yolu görebilmek mümkün.

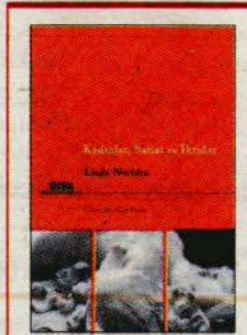
Yol gösterici

Yüzyıllar boyunca, sanatın icracısı değil, öznesi ve nesnesi olan kadınların, sadece sanat tarihinde değil, günümüz sanatında da kapladığı hacmi biraz düşünmek yeterli aslında. Temel sorun, birtakım meslek adlarının başına kadın takısının

yerleştirilmesi elbette.

Bugün, hâlâ kadın yazar, kadın yönetmen, kadın müzisyen gibi kavramları dilden çıkaramamışken, Linda Nochlin'in 70'lerde yazdığı makaleler, bir miktar umut kırıcı olabiliyor elbette.

Ancak kadınların görünürlüğü, potansiyelleri arttıkça mümkün olacak bunu kırmak. Tabii ki, bu konudaki ilerlemeyi görmezden gelemez ancak, alacak yollar var. Linda Nochlin'in bu kıymetli denemeleri bu açıdan yol gösterici ve çok değerli.

Kadınlar, Sanat ve İktidar
Linda Nochlin
Çeviri: Süreyya Evren
Yapı Kredi Yayınları
184 sayfa